

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Έκθεση επί του σχεδίου νόμου

«Κύρωση και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στη Σύμβαση της Βαρσοβίας της 16ης Μαΐου 2005 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη νομιμοποίηση, ανίχνευση, κατάσχεση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ενσωμάτωση της Απόφασης - Πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ, της Α-Π 2005/212/ΔΕΥ, της Α-Π 2006/783/ ΔΕΥ, όπως τροποποιήθηκε με την Α-Π 2009/299/ΔΕΥ και της Οδηγίας 2014/42/ ΕΕ, II) Προϋποθέσεις τοποθέτησης ανηλίκων σε ίδρυμα ή ανάδοχη οικογένεια από και προς κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 56 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον Κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000, III) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2013 σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια στέρησης της ελευθερίας IV) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της Απόφασης - Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου»

Ι. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το υπό ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή

2

Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από τέσσερα μέρη.

Το μέρος πρώτο περιέχει δυο τμήματα. Το πρώτο τμήμα περιλαμβάνει την κύρωση της Σύμβασης της Βαρσοβίας της 16.05.2005 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη νομιμοποίηση, ανίχνευση, κατάσχεση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την ενσωμάτωση της Απόφασης - Πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ, της Α-Π 2005/212/ΔΕΥ, της Α-Π 2006/783/ ΔΕΥ, όπως τροποποιήθηκε με την Α-Π 2009/299/ΔΕΥ, και της Οδηγίας 2014/42/ ΕΕ. Ειδικότερα:

Το άρθρο 1 περιέχει το κείμενο της Σύμβασης. Τα άρθρα 2-4 περιλαμβάνουν την περιγραφή της διαδικασίας που ακολουθείται σε περιπτώσεις υποβολής αιτήματος δέσμευσης ή δήμευσης περιουσιακών στοιχείων από τις αρχές κράτους μέρους της Σύμβασης. Το άρθρο 5 αφορά στην ίδρυση κεντρικής υπηρεσίας ή φορέα για τη διαχείριση δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων. Το άρθρο 6 περιλαμβάνει τις αναγκαίες για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2014/42/ΕΕ τροποποιήσεις διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, ενώ τα άρθρα 7 και 8 αυτές του ν. 3691/2008 και ν. 2655/1998, αντιστοίχως. Οι επιφυλάξεις και δηλώσεις που διατυπώθηκαν από την Ελληνική Πολιτεία σε επιμέρους διατάξεις της Σύμβασης παρατίθενται στο άρθρο 9.

Το δεύτερο τμήμα του μέρους πρώτου του νομοσχεδίου αφορά στην αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων των δικαστικών αρχών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δέσμευση και δήμευση περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων, και στην ενσωμάτωση των αποφάσεων-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ, 2005/212/ΔΕΥ, 2006/783/ΔΕΥ, όπως τροποποιήθηκαν με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ, καθώς και της Οδηγίας 2014/42/ΕΕ. Ειδικότερα:

Το άρθρο 10 περιλαμβάνει το αντικείμενο και τους ορισμούς των εννοιών που αναφέρονται στην υπό ενσωμάτωση Οδηγία 2014/42/ΕΕ, ενώ το άρθρο 11 ρυθμίζει το πεδίο εφαρμογής της. Με το άρθρο 12 ορίζονται οι αρμόδιες αρχές της χώρας μας για τη διαβίβαση, αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων δέσμευσης. Το άρθρο 13 ρυθμίζει τη διαδικασία διαβίβασης της απόφασης δέσμευσης. Περαιτέρω, το άρθρο 14 περιλαμβάνει τις διατυπώσεις αναγνώρισης και εκτέλεσης, και το άρθρο 15 μνημονεύει τους λόγους μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης απόφασης δέσμευσης. Στο άρθρο 16 αναφέρονται οι λόγοι αναβολής της εκτέλεσης, ενώ το άρθρο 17 ρυθμίζει ζητήματα που αφορούν στη διάρκεια και τη μεταχείριση των δεσμευμένων στοιχείων. Τα ένδικα μέσα και η τυχόν επιστροφή καταβληθέντων ποσών ρυθμίζονται στα άρθρα 18 και 19, αντιστοίχως.

Στη συνέχεια, τα άρθρα 20 και 21 καθορίζουν τις αρμόδιες αρχές αναγνώ-

ρισης, εκτέλεσης και διαβίβασης των αποφάσεων δήμευσης. Το άρθρο 22 αφορά στις διατυπώσεις της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων δήμευσης. Οι λόγοι μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης αναφέρονται στο άρθρο 23, και οι λόγοι αναβολής της εκτέλεσης στο άρθρο 24. Το άρθρο 25 περιλαμβάνει τα ένδικα μέσα, ενώ το άρθρο 26 αφορά στην περίπτωση ύπαρξης πολλαπλών αποφάσεων δήμευσης. Ο τρόπος διάθεσης των δημευθέντων περιουσιακών στοιχείων ρυθμίζεται στο άρθρο 27. Τυχόν οφειλόμενη αποζημίωση από το κράτος εκτέλεσης καθώς και η ρύθμιση των εξόδων περιλαμβάνεται στα άρθρα 28 και 29. Το άρθρο 30 ρυθμίζει τη σχέση των προτεινόμενων διατάξεων με άλλες διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες. Τροποποιήσεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας σχετικά με τη ρύθμιση του τρόπου εκτέλεσης των αποφάσεων δήμευσης περιέχονται στο άρθρο 31. Τέλος, το άρθρο 32 αναφέρεται στην υποχρέωση συλλογής και τήρησης στατιστικών δεδομένων.

Στο μέρος δεύτερο του νομοσχεδίου ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία τοποθέτησης ανηλίκων σε ιδρύματα ή ανάδοχες οικογένειες από και προς κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ.2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας. Το άρθρο 33 αναφέρεται στην κεντρική αρχή για τη λήψη αιτημάτων τοποθέτησης ανηλίκων σε ίδρυμα, δομή παιδικής προστασίας ή ανάδοχη οικογένεια στην Ελλάδα, κατόπιν αιτήματος κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 34 μνημονεύει τα απαραίτητα δικαιολογητικά, ενώ τα άρθρα 35-37 προσδιορίζουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις και τη σχετική διαδικασία για την τοποθέτηση ανηλίκου σε ίδρυμα ή δομή παιδικής προστασίας ή σε ανάδοχη οικογένεια στην Ελλάδα. Η προκαταβολή των εξόδων που αφορούν στις συνήθεις ανάγκες διαβίωσης του ανηλίκου ρυθμίζεται στο άρθρο 38, ενώ το άρθρο 39 προβλέπει υποχρέωση ενημέρωσης των αρχών σε περίπτωση μεταβολής της κατάστασης. Το άρθρο 40 αναφέρεται στην τοποθέτηση ημεδαπών ανηλίκων σε ίδρυμα ή σε ανάδοχη οικογένεια σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και το άρθρο 41 θεσπίζει υποχρέωση έγκρισης από δημοσία αρχή. Το άρθρο 42 προσδιορίζει τα απαραίτητα δικαιολογητικά, ενώ το άρθρο 43 ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία συζήτησης της υπόθεσης. Το άρθρο 44 προβλέπει διαβίβαση της απόφασης, και το άρθρο 45 προβλέπει υποχρέωση ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών για την κατάσταση και εξέλιξη του ανηλίκου. Τέλος, το άρθρο 46 αποτελεί μεταβατικής ισχύος διάταξη σχετικά με την ακολουθούμενη διαδικασία σε περίπτωση εκκρεμών υποθέσεων.

Το μέρος τρίτο του νομοσχεδίου περιλαμβάνει την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/48/ΕΕ σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια στέρησης της ελευθερίας. Ειδικότερα:

Το άρθρο 47 περιλαμβάνει τον σκοπό και το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Οδηγίας. Τα άρθρα 48 έως 52 περιλαμβάνουν τις αναγκαίες για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/48/ΕΕ τροποποιήσεις και προσθήκες στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Με το άρθρο 53, εξ άλλου, αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 15 του ν.3251/2004 και η παρ.5 του άρθρου 15 του ν.3251/2004.

Τέλος, το μέρος τέταρτο περιλαμβάνει την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας, καθώς και για την αντικατάσταση της Απόφασης-Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ και τις αναγκαίες τροποποιήσεις του εθνικού δικαίου. Τα άρθρα 54 και 55 προσδιορίζουν τον σκοπό των προτεινόμενων ρυθμίσεων και καθορίζουν τις έννοιες των χρησιμοποιούμενων όρων. Το άρθρο 56 περιλαμβάνει το δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά από την αστυνομία ή άλλη αρμόδια αρχή. Το άρθρο 57 αναφέρεται στο δικαίωμα λήψης πληροφοριών από την πρώτη επαφή με την αρμόδια αρχή. Τα δικαιώματα των θυμάτων τόσο κατά την υποβολή της καταγγελίας όσο και σε κάθε άλλο στάδιο της ποινικής διαδικασίας προσδιορίζονται στα άρθρα 58 και 59. Το άρθρο 60 αναφέρεται, ειδικότερα, στο δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης. Στο άρθρο 61 θεσπίζεται δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης και φροντίδας θυμάτων, ενώ στο άρθρο 62 εξειδικεύεται η παρεχόμενη υποστήριξη. Το άρθρο 63 αφορά σε μέτρα προφύλαξης των θυμάτων κατά την παροχή υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Τα δικαιώματα των θυμάτων που κατοικούν σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσδιορίζονται στο άρθρο 64. Το άρθρο 65 εξειδικεύει τα μέτρα που λαμβάνονται προκειμένου να διασφαλισθεί το δικαίωμα του θύματος να αποφεύγεται η επαφή του με τον δράστη, και το άρθρο 66 ρυθμίζει το δικαίωμα προστασίας των θυμάτων κατά την ποινική διαδικασία. Το άρθρο 67 αναφέρεται, ειδικότερα, στα μέτρα προστασίας της ιδιωτικής ζωής των θυμάτων κατά την ποινική διαδικασία. Με το άρθρο 68 εισάγεται ειδική διαδικασία για την ατομική αξιολόγηση των θυμάτων και καθορίζονται οι υπηρεσίες που θα την διεξάγουν. Το

άρθρο 69 αφορά στο δικαίωμα προστασίας θυμάτων με ιδιαίτερες ανάγκες, και αναφέρει συγκεκριμένα μέτρα που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Το άρθρο 70 προβλέπει την ενημέρωση και εκπαίδευση των επαγγελματιών του κλάδου σχετικά με ζητήματα που αφορούν στην προστασία των θυμάτων. Το άρθρο 71 αναφέρεται στην ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού των αρμοδίων αρχών με άλλες χώρες, και κυρίως με τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 72 επιφέρει τις αναγκαίες συμπληρώσεις στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και με το άρθρο 73 ορίζεται αρμόδιος φορέας για την παρακολούθηση της εφαρμογής των ρυθμίσεων και τον συντονισμό και συνεργασία των αρμόδιων υπηρεσιών. Με το άρθρο 74 συνιστώνται Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανήλικων Θυμάτων και με τα άρθρα 75 και 76 ρυθμίζονται οι αρμοδιότητές τους και κατανέμονται θέσεις προσωπικού. Τέλος, το άρθρο 77 επιφέρει τις αναγκαίες τροποποιήσεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Στο άρθρο 78 ρυθμίζεται η παράταση έως 27-7-2017 της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων κατά του περιεχομένου των δασικών χαρτών.

Στο άρθρο 79 παρέχεται η δυνατότητα ένταξης μακροχρόνια ανέργων, εγγεγραμμένων στα μητρώα του Ο.Α.Ε.Δ., ηλικίας 55 έως 67 ετών, σε προγράμματα που καταρτίζονται από τον Ο.Α.Ε.Δ. για την απασχόλησή τους στον δημόσιο τομέα, στους Ο.Τ.Α. και στις πάσης φύσεως επιχειρήσεις αυτών.

Στο άρθρο 80 περιλαμβάνονται τροποποιήσεις διατάξεων του ν. 3074/2002, που αναφέρονται στις αρμοδιότητες του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Ε.Δ.Δ.) και στη λειτουργία του Γραφείου αυτού.

Στο άρθρο 81 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στην αναδρομική παράταση από 1.1.2016 έως 31.12.2021 της ισχύος των διατάξεων της παρ. 8 του άρθρου 9 του ν. 2575/1998 περί καταβολής του μηνιαίου εκπαιδευτικού επιδόματος πρακτικής άσκησης στους σπουδαστές των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.) κατά την πρώτη εκπαιδευτική περίοδο σε πλοίο.

Στο άρθρο 82 περιλαμβάνεται τροποποίηση των διατάξεων του ν. 4001/2011.

Στο άρθρο 83 ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των επιμέρους άρθρων

1. Επί του άρθρου 5

Κατά την προτεινόμενη ρύθμιση, «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των συναρμόδιων Υπουργών συνιστάται κεντρική υπηρεσία ή καθορίζεται υφιστάμενος φορέας με

αρμοδιότητα τη διαχείριση των δημευμένων περιουσιακών στοιχείων, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει τη χρήση αυτών για το δημόσιο συμφέρον, για κοινωνικούς σκοπούς ή για την ικανοποίηση του θύματος, καθώς και την αποτελεσματική διαχείριση περιουσιακών στοιχείων που δεσμεύονται ενόψει πιθανής δήμευσης», η δε «αποτελεσματική διαχείριση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνει τη δυνατότητα πώλησης ή μεταβίβασης αυτών, όταν κρίνεται απαραίτητο για τη διασφάλιση της οικονομικής τους αξίας».

Επισημαίνεται ότι το Σύνταγμα, διά του άρθρου 43 παρ. 2 εδ. β', παρέχει στον κοινό νομοθέτη τη δυνατότητα να εξουσιοδοτεί, μετά από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να εκδίδει κανονιστικά διατάγματα, όπως και άλλα διοικητικά όργανα, να εκδίδουν κανονιστικές πράξεις, προκειμένου να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό (βλ. σχετικώς, Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, τ. 1, 2011, αρ. 54 και σελ. 58 επ., και Χ. Μουκίου, Η κανονιστική αρμοδιότητα της Διοίκησης, 2009, σελ. 212 επ.). «Λεπτομερειακό» είναι το ζήτημα που αφορά στη θέσπιση δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων, ενώ οι κύριες και ουσιώδεις ρυθμίσεις πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη, και «ειδικότερα» είναι τα θέματα εκείνα, των οποίων το αντικείμενο αποτελεί υποπερίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το μείζον αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης. «Τεχνικού», τέλος, χαρακτήρα είναι το θέμα που αφορά στη θέσπιση ρύθμισης για την οποία απαιτείται παρέκβαση αρμόδιου τεχνικού οργάνου.

Υπό το φως των ανωτέρω, και δεδομένης της έκτασης των αρμοδιοτήτων του υπό ίδρυση φορέα, οι οποίες συνίστανται στη διενέργεια πράξεων διαχείρισης, όπως η δυνατότητα μεταβίβασης, όχι μόνο των δημευμένων αλλά και των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων, προβληματισμός γεννάται ως προς την παρεχόμενη σε άλλο, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανο της Διοίκησης εξουσιοδότηση προς ρύθμιση θεμάτων, τα οποία δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως λεπτομερειακά, ειδικότερα ή τεχνικά, κατά τα ανωτέρω (βλ. Στε Ολομ. 235/2012, Στε Ολομ. 1300/2011, Στε 96/2009, Στε 567/2006, Στε 3889/2005, Στε 2967/1999, Στε 2830/1999).

2. Επί του άρθρου 6 παρ. 1

Με το άρθρο 6 παρ. 1 τροποποιείται το άρθρο 76 ΠΚ σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 6 της Οδηγίας 2014/42/ΕΕ. Εν προκειμένω παρατηρούνται τα εξής:

α) Η δήμευση, όπως ορίζεται στο προτεινόμενο άρθρο 76 ΠΚ και αφορά

πλέον προϊόντα κάθε βασικού αδικήματος, εμφανίζει ουσιώδεις διαφορές από τη δήμευση που προβλέπεται στο άρθρο 46 του ν. 3691/2008. Ενδεχομένως, θα ήταν σκόπιμο να εναρμονισθούν οι ρυθμίσεις του άρθρου 46 ν. 3691/2008 με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 76 ΠΚ, ώστε να μην υπάρχουν αποκλίσεις μεταξύ των νομοθετικών βάσεων επιβολής δήμευσης, αναλόγως του εάν διαπράττεται μόνο βασικό έγκλημα ή βασικό έγκλημα και νομιμοποίηση εσόδων.

β) Εφόσον το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 76 ΠΚ καλύπτει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 238 ΠΚ (δήμευση των δώρων), θα ήταν νομοτεχνικώς ορθό να καταργηθεί το άρθρο 238 ΠΚ.

γ) Ενώ η Οδηγία 2014/42/ΕΕ κάνει λόγο στο άρθρο 2 στοιχ. 1 για προϊόντα εγκλήματος, ορίζοντάς τα ως «κάθε μορφή περιουσιακού στοιχείου», στην παρ. 1 εδ. α' του άρθρου 76 γίνεται λόγος για «αντικείμενα». Ως εκ τούτου, ο όρος «αντικείμενα» πρέπει να αντικατασταθεί από τον όρο «περιουσιακά στοιχεία».

δ) Στο εδ. β' της παρ. 1 του άρθρου 76 ΠΚ γίνεται αναφορά «σε άλλες αξιόποινες πράξεις». Δεδομένου ότι η παρ. 1 εδ. α' αφορά κάθε κακούργημα ή πλημμέλημα, θα ήταν σκόπιμο, προκειμένου να αποφευχθεί σύγχυση, να γίνει αναφορά σε ρυθμίσεις ειδικών ποινικών νόμων.

3. Επί του άρθρου 7 παρ. 3

Στο άρθρο 7 παρ.3 του νσχ τροποποιείται το άρθρο 47 του ν. 3961/2008 και ενσωματώνεται το άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/42/ΕΕ περί εκτεταμένης δήμευσης. Εφόσον η αποζημίωση υπέρ του δημοσίου αφορά τα συγκεκριμένα αδικήματα που απαριθμούνται στην παρ. 2 του άρθρου 47 ν. 3691/2008, θα ήταν σκόπιμο, προς αποφυγή σύγχυσης, να διευκρινισθεί στο κείμενο της παρ.1 ότι το ως άνω άρθρο εφαρμόζεται ανεξαρτήτως της τέλεσης του εγκλήματος της νομιμοποίησης.

4. Επί του άρθρου 23 παρ. 1 στοιχ. γ'

Στο άρθρο 23 παρ. 1 στοιχ. γ' προβλέπεται ως λόγος άρνησης της αναγνώρισης και εκτέλεσης της απόφασης δήμευσης η περίπτωση να μην συνδέεται η απόφαση με συμπεριφορά που συνιστά αδίκημα σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους. Εν προκειμένω, η απόφαση-πλαίσιο 2006/783/ΔΕΥ στο άρθρο 8 στοιχ. β' κάνει λόγο για «αδίκημα για το οποίο χωρεί δήμευση». Συνεπώς, για την ορθότερη ενσωμάτωση της απόφασης-πλαίσιο, θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί ως λόγος άρνησης αναγνώρισης και εκτέλεσης η περίπτωση που η απόφαση δήμευσης αφορά πράξεις για τις οποίες δεν χωρεί δήμευση κατά τους ελληνικούς ποινικούς νόμους.

5. Επί του άρθρου 24

Στο άρθρο 24 θα ήταν ορθότερο να προστεθεί η άσκηση ενδίκων μέσων ως ένας από τους λόγους αναβολής της εκτέλεσης της απόφασης δήμευσης, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 στοιχ. β' της απόφασης-πλαίσιο 2006/783/ΔΕΥ.

6. Επί του άρθρου 49

Δια του άρθρου 49 τροποποιείται το άρθρο 100 ΚΠΔ και ορίζεται ότι η επικοινωνία μεταξύ συνηγού και κατηγορουμένου είναι απόρρητη. Εν πρώτοις, παρατηρείται ότι στο άρθρο 4 της Οδηγίας το οποίο ενσωματώνεται γίνεται λόγος και για τον ύποπτο. Ενδεχομένως, θα ήταν σκόπιμο να επεκταθεί και στον ύποπτο η προτεινόμενη ρύθμιση. Κατά δεύτερον, η ρητή κατοχύρωση του απορρήτου της επικοινωνίας μεταξύ συνηγού και κατηγορουμένου αφορά και στην τηλεφωνική και εν γένει ηλεκτρονική επικοινωνία, με αναγκαία συνέπεια να παράγεται αποδεικτική απαγόρευση αξιοποίησης των σχετικών πληροφοριών (αναλυτικά Διονυσοπούλου Α. Η αποδεικτική αξιοποίηση των τυχαίων ευρημάτων στην ποινική διαδικασία, Αθήνα 2009, σελ.114 επ.).

7. Επί του άρθρου 51

Με το άρθρο 51 προστίθεται άρθρο 99 Γ στον ΚΠΔ, όπου ιδρύεται δικαίωμα επικοινωνίας του στερούμενου την ελευθερία του κρατουμένου με τρίτο πρόσωπο της επιλογής του. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για να αποτραπεί άμεσος κίνδυνος οι αρχές μπορούν να περιορίζουν ή να αναβάλλουν την άσκηση του ανωτέρω δικαιώματος. Επειδή η αποτροπή του άμεσου κινδύνου συνιστά περιορισμό του δικαιώματος επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα, θα ήταν σκόπιμο να αναφερθεί συγκεκριμένα σε τι αφορά ο άμεσος κίνδυνος, ώστε η διάταξη να είναι σαφέστερη.

8. Επί του άρθρου 52

Με το άρθρο 52 τροποποιείται το άρθρο 96 ΚΠΔ και ορίζεται ότι ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να παραιτηθεί από τον διορισμό συνηγού. Εν προκειμένω, για την ορθότερη ενσωμάτωση της Οδηγίας (άρθρο 9) θα ήταν σκόπιμο να προβλέπεται ρητά ότι ο κατηγορούμενος ενημερώνεται για το δικαίωμα παραίτησης, τις συνέπειες της παραίτησης και τη δυνατότητα ανάκλησης της παραίτησης (βλ. σχετικά από τη νομολογία του ΕΔΔΑ Thomson

κατά Ηνωμένου Βασιλείου 15.6.2004 παρ. 43 επ., Nechto κατά Ρωσίας 24.1.2012 παρ. 104, Talat Tunc κατά Τουρκίας 27.3.2007 παρ. 59)

9. Επί του άρθρου 58

Στο άρθρο 58 ορίζεται ότι τα θύματα λαμβάνουν αντίγραφο της έγκλησης που υπέβαλαν και ότι για τον σκοπό αυτό ο αρμόδιος υπάλληλος υποχρεούται να πληροφορεί τα θύματα για το εν λόγω δικαίωμα τους. Εν προκειμένω παρατηρείται ότι θα ήταν σκόπιμο η ρύθμιση να είναι σαφέστερη και να ορίζει ότι τα θύματα λαμβάνουν αντίγραφο της υποβληθείσας έγκλησης, ώστε αυτό να χορηγείται σε κάθε περίπτωση.

10. Επί του άρθρου 59

α) Στο άρθρο 59 θα ήταν σκόπιμο για την ορθότερη ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ η παρ. 1 να τροποποιηθεί ως εξής: «ειδικότερα λαμβάνει εφόσον το ζητήσει α) οποιαδήποτε διάταξη...β) τον χρόνο και τόπο διεξαγωγής της δίκης και τη φύση των κατηγοριών κατά του δράστη, όπως αυτές αποτυπώνονται στο κλητήριο θέσπισμα ή στο διατακτικό του παραπεμπτικού βουλεύματος...».

β) Η παρ. 3 θα ήταν σκόπιμο να αναδιατυπωθεί ως εξής: «το θύμα δύναται οποτεδήποτε να δηλώσει ότι δεν επιθυμεί να ασκήσει το σύνολο ή μέρος των προβλεπόμενων στο παρόν άρθρο δικαιωμάτων του (...) ως πολιτικώς ενάγων. Μπορεί να ανακαλεί οποτεδήποτε την ανωτέρω δήλωσή του».

11. Επί του άρθρου 60

Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, το άρθρο 60 να ενταχθεί στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και, ειδικότερα, στο άρθρο 233.

12. Επί του άρθρου 69

Στο άρθρο 69 ορίζεται η διαδικασία εξέτασης ως μάρτυρα θυμάτων με ιδιαίτερες ανάγκες προστασίας. Ειδικότερα, στην παρ.3 ρυθμίζεται η εξέταση ως μάρτυρα του ανήλικου θύματος πράξεων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, ενώ στην παρ. 4 του θύματος πράξεων 323 Α και 351 ΠΚ. Εν προκειμένω παρατηρείται ότι οι σχετικές ρυθμίσεις για τους ανηλίκους- θύματα, στο μέτρο που δεν προβλέπουν τη δυνατότητα του κατηγορουμένου να υποβάλλει ερωτήσεις με έμμεσο τρόπο στον μάρτυρα- θύμα, δεν είναι σύμφωνες με το άρθρο 6 παρ. 3 δ' της ΕΣΔΑ, όπως αυτό ερμηνεύεται από τη νομολογία του ΕΔΔΑ (Α. Διονυσοπούλου, Το δικαίωμα του κατηγορουμένου

στην εξέταση μαρτύρων κατηγορίας (άρθρο 6 παρ.3 δ' ΕΣΔΑ Αθήνα 2017, σελ.163-167, 208-209).

Αθήνα 20.6.2017

Η Εισηγήτρια
Αθανασία Διονυσοπούλου
Λέκτωρ Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
Διεθνών και Αμυντικών Μελετών
Δημήτρης Κανελλόπουλος
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών